

VRIJSTELLINGSREGELING EXAMENS

mbo-opleidingen en derde leerwegtrajecten

VOOR HET VERZILVEREN VAN BEHAALDE RESULTATEN

Geldigheid:	Vanaf 1 augustus 2026
Versie:	4.0
Vastgesteld door CEC op:	juli 2026

Inhoudsopgave

1. Vrijstellingsregeling examens	4
1.1 Voor wie geldt deze vrijstellingsregeling?.....	4
1.2 Welke wet- en regelgeving is van toepassing?.....	4
1.3 Bijzondere situaties	4
1.4 Kom je van een andere onderwijsinstelling?.....	4
1.5 Algemene afspraken van het Alfa-college.....	4
1.6 Vrijstelling voor beroepsexamens	6
1.7 Vrijstelling voor keuzedeelexamens	6
1.8 Vrijstellingen voor generieke vakken (taal en rekenen)	6
1.9 Registratie van vrijstellingen	8
1.10 Niet eens met het besluit?	8
1.11 Meer informatie	8

INLEIDING

Het Alfa-college wil jou een opleiding bieden die past bij je persoonlijke leerroute.

In de vrijstellingsregeling leggen we uit hoe Alfa-college omgaat met eerder behaalde resultaten die mogelijk vrijstellingen kunnen opleveren.

Het Alfa-college kiest ervoor dat je geen ingewikkelde formulieren hoeft in te vullen.

Zodra je verandert van opleiding (instroom, opstroom, afstroom, andere uitstroomrichting) wordt er automatisch gekeken naar welke vrijstellingen je kan krijgen.

Je krijgt dan waar je recht op hebt op basis van deze vrijstellingsregeling van het Alfa-college.

Als je van een andere onderwijsinstelling komt wordt je gevraagd naar je eerder behaalde diploma en resultatenlijst.

Na toekenning door de Locatie-examencommissie krijg je een e-mail waarin staat dat je vrijstellingen hebt gekregen en dat de resultaten daarvan zichtbaar zijn in Eduarte. Volgens het examenreglement heb je vijftien werkdagen na het verschijnen van het resultaat in Eduarte het recht om in gesprek te gaan met de LEC over de wel en niet verleende vrijstellingen. Daarna is het besluit definitief.

Ben je het niet eens met het voorgenomen besluit over de vrijstellingen? Of had je verwacht dat je meer vrijstellingen had kunnen krijgen? Loop dan langs bij het SSC op jouw locatie.

Samen vinden we het uit.

Heeft de LEC besloten dat je vrijstelling krijgt voor een examen(onderdeel), dan hoeft je dit examen niet meer te doen. Samen met je coach ga je kijken hoe deze vrijstelling past binnen jouw persoonlijke leerroute. Mogelijk heb je vragen waar je antwoord op zou willen hebben, bijvoorbeeld: Is het mogelijk om je opleiding te versnellen? Of ga je de vrijgekomen tijd besteden aan een onderdeel van je opleiding dat je moeilijk vindt? Of misschien wil je een extra keuzedeel doen omdat dit je helpt bij je toekomstige baan of vervolgopleiding?

Belangrijk!

De informatie in deze vrijstellingsregeling is belangrijk, maar soms ook moeilijk te begrijpen. Als je iets niet begrijpt, zeg dit dan tegen je studieloopbaanbegeleider. Je studieloopbaanbegeleider kan het je uitleggen.

1. Vrijstellingsregeling examens

1.1 Voor wie geldt deze vrijstellingsregeling?

Deze vrijstellingsregeling is van toepassing vanaf 1-8-2026 en geldt voor alle studenten van mbo en derde leerweg trajecten. De vrijstellingsregeling voor VAVO, formele educatie en de onderwijsroute is in de gelijk genaamde examenreglementen te vinden.

Bekijk altijd de onderwijs- en examenregeling (OER) van je opleiding; hierin staat of wordt verwezen naar de informatie over de zak-/slaagregeling. Je vindt deze in je opleidingsgids.

1.2 Welke wet- en regelgeving is van toepassing?

Alle besluiten die de Locatie-examencommissie neemt zijn gebaseerd op de [Wet Educatie- en beroepsonderwijs](#) (artikel 7.5.4a) en het [Examen- en kwalificatiebesluit \(WEB\)](#).

Een vrijstelling is geen recht. De Locatie-examencommissie neemt een besluit dat zo goed mogelijk recht doet aan de ruimte in de wetgeving en de richtlijnen voor het toekennen/afwijzen van vrijstellingen.

Als de wet- en regelgeving verandert, dan wordt ook deze vrijstellingsregeling aangepast.

1.3 Bijzondere situaties

- a. Zij-instromers die een EVC-rapport hebben, kunnen op basis van dit rapport geen vrijstellingen krijgen.
- b. Er zijn geen mogelijkheden voor de examencommissie tot het geven van vrijstellingen voor bpv, loopbaan en/of burgerschap, omdat je deze onderdelen niet afrondt met een examen. Voor bpv staat onder andere een urenverplichting en voor loopbaan en burgerschap staat een inspanningsverplichting.
De opleiding kijkt altijd naar wat je al gedaan hebt en wat er nodig is aan uren en inspanning bij een nieuwe inschrijving en zal je hier over informeren.

1.4 Kom je van een andere onderwijsinstelling?

Als je van een andere onderwijsinstelling komt wordt je gevraagd naar de bewijsstukken. Dit kan een havo- of vwo-diploma zijn, vavo-certificaten, een mbo-diploma, mbo-certificaten of een mbo-verklaring zijn. Alleen originele en door de examencommissie getekende documenten, of een digitaal uittreksel uit [mijn diploma's](#) (DUO) zijn geldig. We hebben ook de officiële resultatenlijst nodig, omdat de Locatie-examencommissie het resultaat moet weten.

1.5 Algemene afspraken van het Alfa-college

- a. De Locatie-examencommissie is de enige die vrijstellingen voor examens of onderdelen daarvan mag geven.
- b. De Locatie-examencommissie geeft alleen vrijstelling op resultaten die niet ouder dan 7 jaar zijn op het moment van start van je opleiding. Er wordt gekeken naar de datum op het diploma, certificaat of de mbo-verklaring.

- c. De Locatie-examencommissie geeft alleen vrijstelling als het cijfer 5,5 of hoger is. Uitzondering hierop is als je op een lager niveau ingeschreven moet worden om te kunnen diplomeren of als je switcht van opleiding op hetzelfde niveau. Dan wordt gekeken of je met het resultaat kan slagen.
- d. Als je een vrijstelling hebt gekregen voor een examen, dan is deze vrijstelling geldig binnen de opleiding waarvoor je bent ingeschreven. Als je verandert van opleiding, dan wordt opnieuw bekeken of de vrijstelling daarvoor geldig is.
- e. Als het examen in het buitenland is afgenomen, dan moet voor dit examen vrijstelling aangevraagd worden bij de Locatie-examencommissie. Dit is nodig omdat de Nederlandse wet beperkt is tot het Europees Nederlands grondgebied.
- f. Deze vrijstellingsregeling regelt alleen de vrijstellingen voor een examen; niet voor de lessen. Als je vrijstelling krijgt, dan overlegt de studieloopbaanbegeleider met jou over de invulling van de vrijgekomen onderwijstijd.

1.6 Vrijstellingen op basis van havo / vwo diploma of vavo certificaten

Onderstaande vrijstellingen zijn alleen mogelijk op basis van havo/vwo diploma's of vavo-certificaten uit Nederland, Bonaire, Curaçao, Aruba en Sint-Maarten.

Vrijstelling is mogelijk op onderstaande keuzedelen op basis van de resultaten van het examenvak.

Keuzedeelcode	Keuzedeel	Examenvak
K0841 (480 sbu)	Vorbereiding havo aardrijkskunde	Aardrijkskunde
K0842 (480 sbu)	Vorbereiding havo biologie	Biologie
K0843 (480 sbu)	Vorbereiding havo economie	Economie
K0844 (480 sbu)	Vorbereiding havo geschiedenis	Geschiedenis
K0846 (480 sbu)	Vorbereiding havo natuurkunde	Natuurkunde
K0847 (480 sbu)	Vorbereiding havo scheikunde	Scheikunde
K0848 (480 sbu)	Vorbereiding havo wiskunde A	Wiskunde A
K1269 (480 sbu)	Vorbereiding havo bedrijfseconomie	Bedrijfseconomie
K0071 (480 sbu)	Nederlands 3F (alleen voor niveau 1, 2, 3)	Nederlands
K0802 (240 sbu)	Engels A2-B1 (alleen voor niveau 1, 2, 3)	Engels
K1365 (480 sbu)	Rekenen mbo-4 (alleen voor niveau 1, 2, 3)	Rekentoets 3F, 3ER
K0960 (240 sbu)	Duits A2/B1 in het beroepsonderwijs	Duits

Vrijstelling is mogelijk op onderstaande generieke examens op basis van de resultaten van het examenvak.

Generieke examens	Examenvak	Voorwaarde
Nederlands 3F	Nederlands	Niet icm hetzelfde keuzedeel
Nederlands 2F	Nederlands	Alleen voor niveau 1, 2, 3, icm keuzedeel 3F.
Engels A2-B1 of Engels B1-B1	Engels (met juiste referentieniveaus)	Alleen voor niveau 4.
Rekenen mbo-4	Rekentoets 3F, 3ER	Niet icm hetzelfde keuzedeel

Rekenen mbo-3	Rekentoets 3F, 3ER	Alleen voor niveau 1, 2, 3, icm keuzedeel rekenen mbo-4.
---------------	--------------------	--

1.7 Vrijstelling voor beroepsexamens

De locatie-examencommissie baseert zich op de volgende punten:

- De eisen van het behaalde examen moeten gelijk zijn aan het examen waarvoor je een vrijstelling aanvraagt. Dit betekent dat de inhoud, het niveau en de context van deze examens voldoende moeten overeenkomen. De reden hiervoor is dat beroepen kunnen veranderen en vaardigheden kunnen wegzakken. De examencommissie moet een afweging maken of de inhoud, het niveau en de context in voldoende mate overeenkomen tussen wat je gedaan hebt en waar je vrijstelling voor vraagt.
- Jij bent verantwoordelijk om naar bovenstaande onderzoek te doen, bijvoorbeeld met hulp van de opleiding, en de uitkomsten van de vergelijking op inhoud, niveau en context, bij de locatie-examencommissie aan te leveren.
- Zo nodig controleert de examencommissie het landelijk vastgestelde kwalificatiedossier om te controleren of er voldoende overeenkomst is.

Zo kan een diploma of certificaat van een erkende externe organisatie worden vergeleken met de eisen van het examen. Een erkende externe organisatie is bijvoorbeeld de KNVB.

1.8 Vrijstelling voor keuzedeelexamens

- De eisen van het behaalde examen moeten gelijk zijn aan het examen waarvoor je een vrijstelling aanvraagt. Dit betekent dat de inhoud, het niveau en de context van deze examens voldoende moeten overeenkomen. De reden hiervoor is dat beroepen kunnen veranderen en vaardigheden kunnen wegzakken. De Locatie-examencommissie moet een afweging maken of de inhoud, het niveau en de context van het keuzedeel in voldoende mate overeenkomen tussen wat je gedaan hebt en waar je vrijstelling voor vraagt.
- Jij bent verantwoordelijk om naar bovenstaande onderzoek te doen, bijvoorbeeld met hulp van de opleiding, en de uitkomsten van de vergelijking op inhoud, niveau en context, bij de locatie-examencommissie aan te leveren.
- Zo nodig controleert de examencommissie het landelijk vastgestelde keuzedeeldossier om te controleren of er voldoende overeenkomst is.
Zo kan een diploma of certificaat van een erkende externe organisatie worden vergeleken met de eisen van het examen. Een erkende externe organisatie is bijvoorbeeld de KNVB.
- Een keuzedeel mag geen overlap hebben met de kwalificatie. Een keuzedeel is immers een verrijking. De Locatie-examencommissie controleert of er overlap is.
- Bij verlopen keuzedelen kijkt examencommissie of de einddatum van de nieuwe opleiding ligt binnen de verloopdatum van het keuzedeel + 6 jaar. Als dat niet zo is dan is vrijstelling niet mogelijk.
- Volg het stroomschema keuzedelen om te bepalen of je mogelijk in aanmerking kan komen voor een vrijstelling voor (een deel van) een keuzedeel of voor een deel van de kwalificatie.

1.9 Vrijstellingen voor generieke vakken (taal en rekenen)

Bij vrijstellingen voor generieke vakken (taal en rekenen) baseert de Locatie-examencommissie haar besluiten op het [Examen- en kwalificatiebesluit \(WEB\)](#) artikel 3b, lid 5:

De examencommissie verleent slechts vrijstelling van het examenonderdeel Nederlandse taal, rekenen of Engels of een deel daarvan, indien zij vaststelt dat de student reeds eerder examen heeft afgelegd op ten minste hetzelfde niveau als vastgesteld voor zijn beroepsopleiding:

- a. als examenonderdeel van een andere beroepsopleiding (mbo), of van dezelfde beroepsopleiding (mbo) bij een andere instelling; of*
- b. als eind- of staatsexamen of deeleindexamen zoals vastgesteld voor havo of vwo.*

Toelichting bij lid b:

Voor rekenen geldt dat de rekentoets 3F (havo/vwo niveau) moet zijn behaald om voor een vrijstelling in aanmerking te komen. Studenten die in het voortgezet onderwijs examen wiskunde hebben gedaan, kunnen géén vrijstelling krijgen voor rekenen, omdat de eisen van wiskunde en rekenen niet overeenkomen. Studenten die in het voortgezet onderwijs geen wiskunde hebben gehad, maar wel rekenlessen met een afsluitende toets, komen ook niet in aanmerking voor een vrijstelling rekenen. Deze afsluitende toets is namelijk niet vergelijkbaar met het examen rekenen.

Studenten die op hbo- of universitair niveau examens hebben gedaan of examens uit het buitenland, kunnen op basis van lid a en b geen vrijstelling krijgen voor taal en rekenen. Studenten met diploma's uit het hbo, of wo hebben doorgaans wel een havo- of vwo-diploma. Indien dat diploma behaald is onder de huidige referentieniveaus dan is op basis van dat diploma wel een vrijstelling mogelijk (zie tabel).

Examencommissies mogen alleen vrijstelling verlenen op grond van een brondocument dat gebaseerd is op de geldende referentieniveaus. In onderstaande tabel is weergegeven vanaf welk studiejaar geëxamineerd werd met deze referentieniveaus.

Examen	Diploma/certificaat mbo vanaf	Diploma/certificaat havo, vwo
Nederlands 2F	2015-2016	2013-2014 (3F is ook mogelijk)
Nederlands 3F	2014-2015	2013-2014
Rekenen 2F	2016-2017	2013-2014 met rekentoets 3F
Rekenen 3F	2015-2016	2013-2014 met rekentoets 3F
Mbo-rekenniveau 2	2022-2023	2013-2014 met rekentoets 3F
Mbo-rekenniveau 3	2022-2023	2013-2014 met rekentoets 3F
Mbo-rekenniveau 4	2022-2023	2013-2014 met rekentoets 3F
Engels	2016-2017 (met pilot Centraal Examen)	2009-2010

Overige bepalingen:

- 1.9.1 Je kan bij een opleiding op niveau 1 en 2 een opgehoogd cijfer hebben behaald voor Nederlands 2F. Dit opgehoogde cijfer wordt gebruikt bij het verlenen van een vrijstelling voor niveau 3. Het cijfer wordt niet verlaagd.
- 1.9.2 Je kan bij een opleiding op niveau 3 een cijfer voor Nederlands 2F hebben behaald. Dit cijfer kan worden gebruikt bij het verlenen van een vrijstelling voor niveau 2. Het cijfer mag niet worden opgehoogd.

- 1.9.3 Bij pedagogisch werk kan er sprake zijn van een hogere taaleis als onderdeel van de wettelijke beroepsvereisten. Raadpleeg daarvoor je opleidingsgids en het diplomaplan van je opleiding.
- 1.9.4 Studenten die met een opleiding starten vanaf 1 augustus 2022 hebben te maken met nieuwe rekeneisen. Dit kan van invloed zijn op een vrijstelling.
- 1.9.5 Vrijstelling op een deexamen rekenen als je verandert van opleiding binnen het Alfa-college is alleen mogelijk als het bijbehorende deexamen nog beschikbaar is en afgelegd kan worden binnen de beschikbare tijd.
- 1.9.6 Vrijstelling op een deexamen rekenen als je van een andere onderwijsinstelling komt is niet mogelijk omdat het bijbehorende deexamen niet meer beschikbaar is.
- 1.9.7 Vrijstelling op basis van een resultaat in letters/woorden: waar nodig wordt overgenomen G(oed) = 8, V(oldoende) = 6, Behaald = 6, (O)nvoldoende = 4.
- 1.9.8 Volg de stroomschema's die als bijlage zijn toegevoegd, om te bepalen of je mogelijk in aanmerking komt voor een vrijstelling. De stroomschema's zijn een hulpmiddel; je kan geen rechten ontleen aan de stroomschema's.

1.10 Registratie van vrijstellingen

Als je een vrijstelling krijgt voor een exameneenheid of voor een examenonderdeel, dan wordt dit geregistreerd in Eduarte. Je kan in Eduarte en op de resultatenlijst bij het diploma zien voor welke examenonderdelen je vrijstelling hebt gekregen.

1.11 Niet eens met het besluit?

Ben je het niet eens met het voorgenomen besluit over de vrijstellingen? Of had je verwacht dat je meer vrijstellingen had kunnen krijgen? Loop dan langs bij het SSC op jouw locatie. Volgens het examenreglement heb je vijftien werkdagen na het verschijnen van het resultaat in Eduarte het recht om in gesprek te gaan met de LEC over de wel en niet verleende vrijstellingen. Daarna is het besluit definitief. Tegen het definitieve besluit kan je nog beroep aantekenen bij de commissie van beroep op de examens. Kijk hiervoor in het examenreglement hoe en wanneer je dat moet doen. Het examenreglement vind je op je Alfa-connect omgeving.

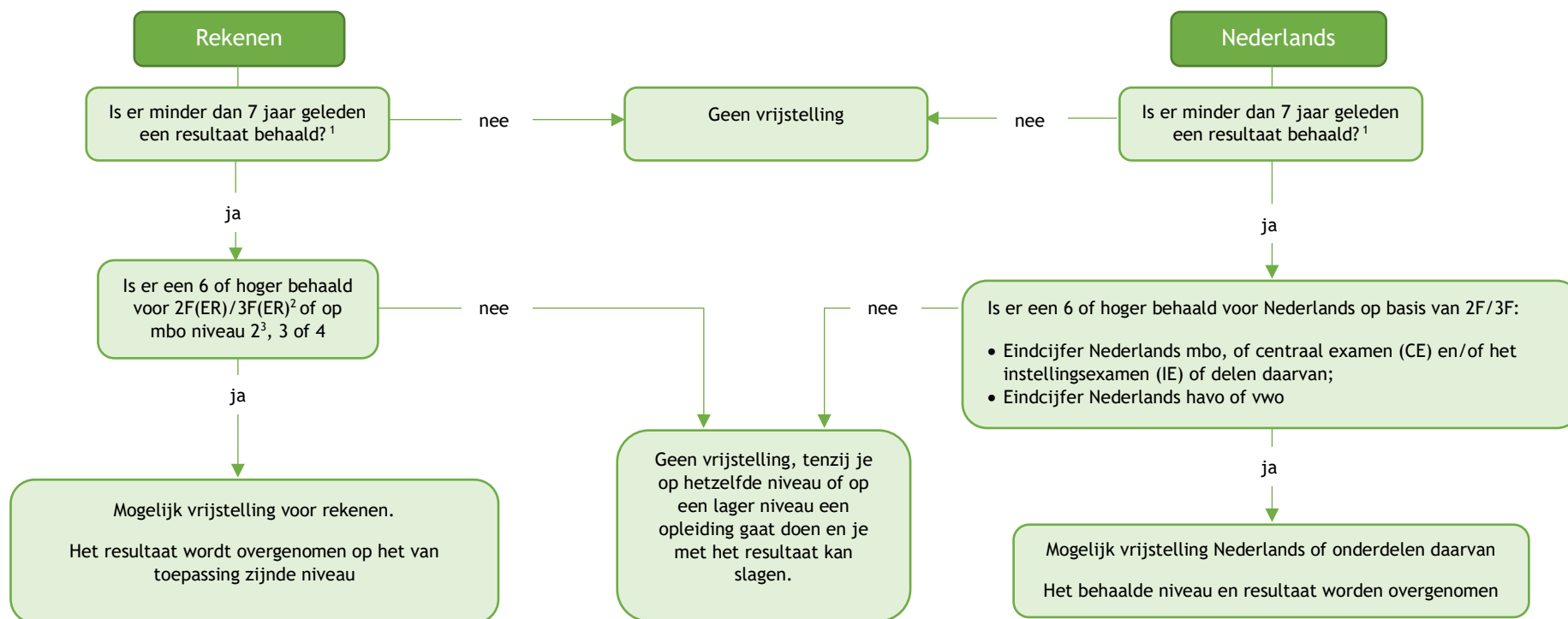
1.12 Meer informatie

Bij het verlenen of afwijzen van vrijstellingen baseert de Locatie-examencommissie zich op de wet- en regelgeving doormiddel van het toepassen van deze vrijstellingsregeling. Voor nadere invulling en uitzonderingen baseert de Locatie-examencommissie zich op de handreikingen voor het verlenen van vrijstellingen van het [Kennispunt onderwijs en examinering mbo](#) van de MBO-Raad.

Daar waar deze vrijstellingsregeling niet in voorziet, zal afgestemd worden met de andere examencommissies van het Alfa-college en waar nodig daarbuiten.

Bijlage

Schema vrijstellingen niveau 1, 2 en 3 - rekenen en Nederlands

Rekenen

Resultaat op 2F/2F-ER (tot 1/8/2022) is vergelijkbaar met rekenen mbo-3 (vanaf 1/8/2022). Resultaat op 3F/3F-ER (tot 1/8/2022) is vergelijkbaar met rekenen mbo-4 (vanaf 1/8/2022).

Let op niveau 2 en 3, bij een opleiding op hetzelfde niveau of een lager niveau.

Vrijstelling kan alleen als de student aan het eind van de opleiding voldoet aan: eindcijfer Nederlands en rekenen tenminste 5 en 6 (afgerond, in willekeurige volgorde)

Let op niveau 1

Voor het generieke examenonderdeel rekenen voor een niveau 1 opleiding (entree) wordt de ontwikkeling van de beheersing van het rekenen twee keer gemeten.

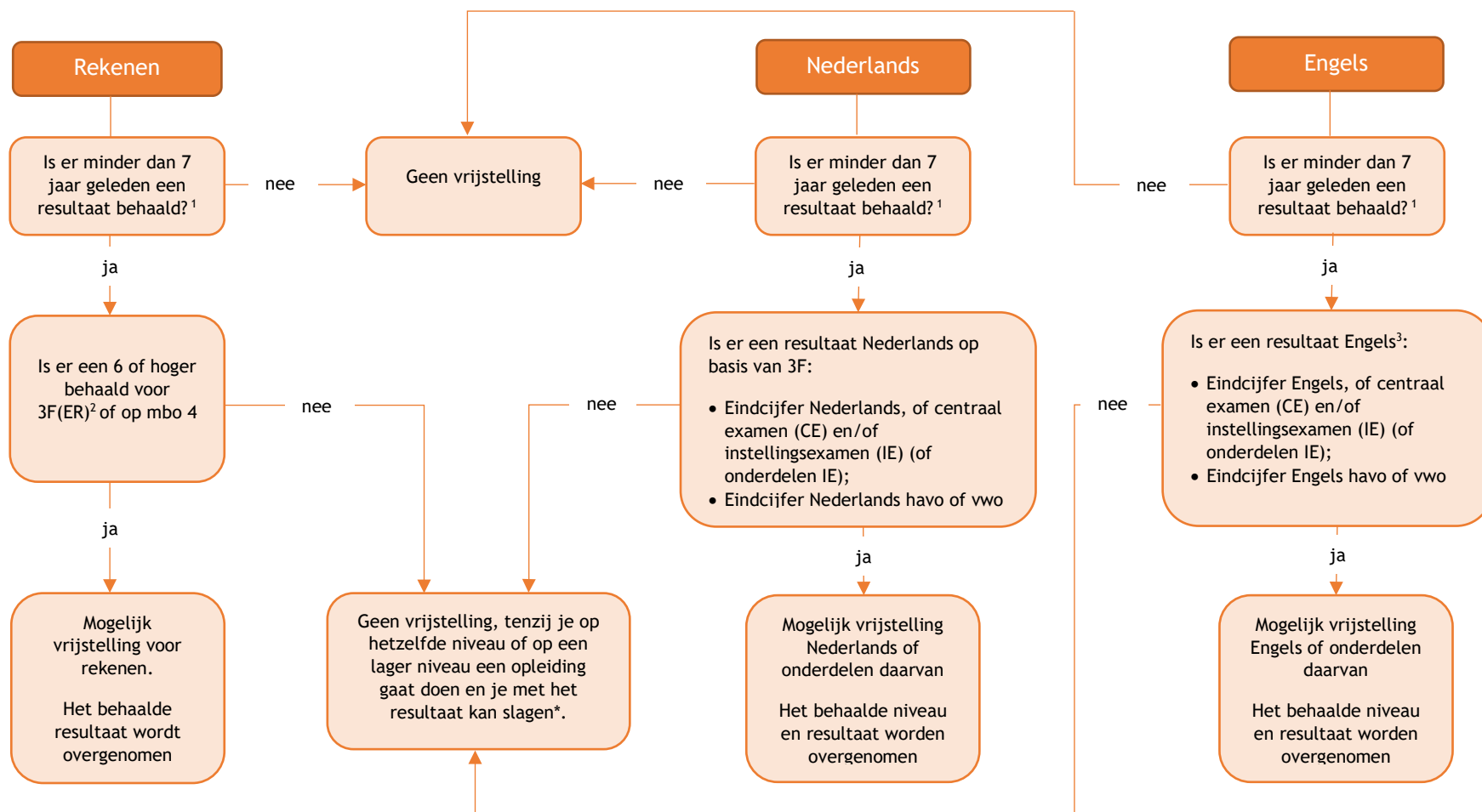
Voor het generieke examenonderdeel Nederlands kunnen 1F resultaten meegenomen worden binnen niveau 1 (entree).

¹ Er wordt gekeken naar de start van de nieuwe opleiding.

² Havo/vwo: Alleen op basis van rekentoets 3F/3FER (havo/vwo niveau). HBO, Wiskunde of rekenlessen met afsluitende toets geeft geen recht op vrijstelling omdat de eisen met mbo rekenen niet overeenkomen.

³ Rekenen mbo 2 geeft geen recht op vrijstelling in een niveau 3 opleiding. Daarvoor komen alleen de resultaten op 2F(ER), 3F(ER), mbo niveau 3 en mbo niveau 4 in aanmerking.

Schema vrijstellingen niveau 4 - rekenen, Nederlands en Engels

*** Let op vanaf cohort 2022**

Vrijstelling kan alleen als de student aan het eind van de opleiding voldoet aan: eindcijfer Nederlands, Engels en rekenen tenminste 5 en 6 en 6 (afgerond, in willekeurige volgorde)

¹ Er wordt gekeken naar de start van de nieuwe opleiding.

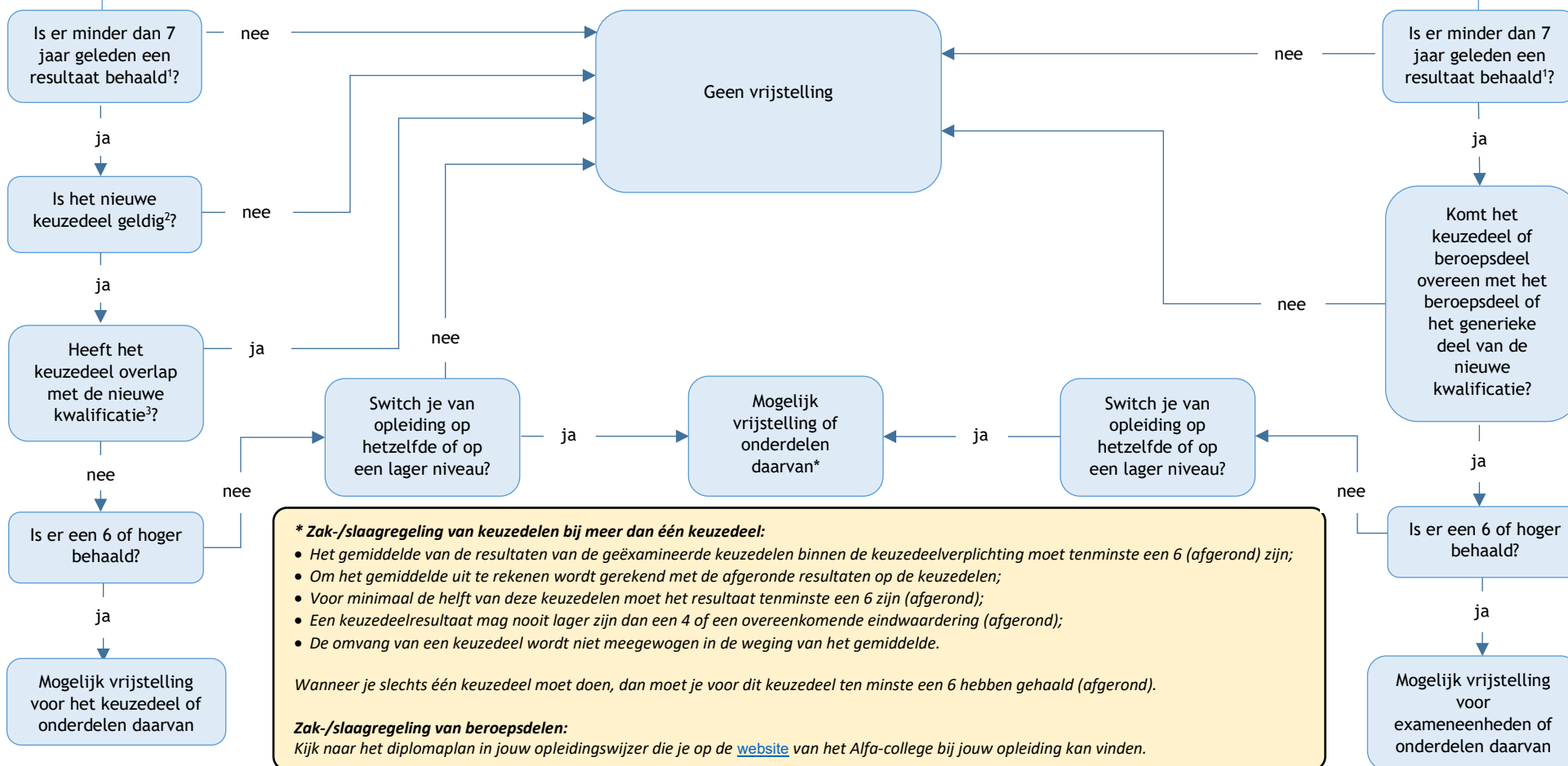
² Havo/vwo: Alleen op basis van rekentoets 3F/3FER (havo/vwo niveau). HBO, Wiskunde of rekenlessen met afsluitende toets geeft geen recht op vrijstelling omdat de eisen met mbo rekenen niet overeenkomen.

³ Het resultaat moet op een examen zijn dat gelijk is aan de referentiewaarden van het mbo (ERK). Andere examens, toetsen, HBO, Cambridge geven geen recht op vrijstelling omdat de eisen met mbo Engels niet overeenkomen.

Schema vrijstellingen keuzedelen en beroepsdelen

- Keuzedeel → keuzedeel
- Beroepsdeel / generiek → Keuzedeel

- Keuzedeel → Beroepsdeel / generiek
- Beroepsdeel → Beroepsdeel

¹ Er wordt gekeken naar de start van de nieuwe opleiding.

² Voor het checken van de geldigheid van keuzedelen zie deze [link](#) Wanneer de datum 'inschrijven tot' + 6 jaar later is dan de einddatum van je opleiding, dan is vrijstelling niet mogelijk.

³ Voor de overlapchecker zie deze [link](#)